

LANDGRABBING

-HVAD ER PROBLEMET?

Begrebet landgrabbing kan beskrives som et kapløb om adgang til ressourcer i en tid, hvor globale energi- og fødevarerpriser svinger voldsomt. Landgrabbing dækker over lande, private investorer og virksomheder, som køber eller leaser enorme landbrugsareal i andre lande - typisk til produktion af fødevarer og energiforbrændere, der eksporteres og sælges på det globale marked. Alt imens den lokale befolkning mister adgang til at dyrke egne fødevarer.

Oversøisk jordspekulation er ikke noget nyt fænomen. Den moderne jordspekulation tog for alvor fart i 2006-2007, da amerikanerne og europæerne begyndte at satse på biobrændstoffer, og i dag er størrelsen og antallet af handler på et niveau, der ikke er set siden de europæiske kolonimagters storhedstid. Verdensbanken rapporterer, at der alene i 2009 blev afsluttet handler for 45 millioner hektar - eller 17 gange det samlede danske landbrugsareal.

Handlerne i dag foregår ikke længere med militær magt, men derimod gennem 'legitime' juridiske kanaler. Men ifølge Verdensbanken foregår størstedelen af jordhandlerne i lande eller regioner med høj korruption og manglende transparens, og i mange tilfælde handles der direkte med nationale eller regionale regeringer, som har juridisk (og nogle gange militær) magt til at sikre sig retten over jorden.

Det sker ofte uden konsultation med de lokale bønder. De bliver i stedet tvangsforflyttet for at gøre plads til de nye investorer, som lover investeringer i infrastruktur, moderne produktionsmetoder og arbejde samt ikke mindst provenuer til politikere og embedsmænd. Men de lovede arbejdspladser og den lovede økonomiske udvikling følger ikke

automatisk med, og det er svært at finde eksempler på, at de enorme investeringer i udviklingslandenes landbrugsjord giver udvikling og fremgang for lokalsamfundene.

Verdensbanken, og FN taler nu om det store 'Land Grab' som et fænomen, der har stor økonomisk, politisk, miljømæssig og social betydning - ikke bare for de involverede lande, men også på det globale plan. Nye lande, som de færreste forbinder med global ekspansion, er kommet på banen: Kina, Sydkorea og de olierige golfstater er nu blandt de største investorer i oversøisk landbrugsjord til energi- og fødevarerproduktion.

Det kan ligge lige for at ønske overnational regulering, som kan tvinge spekulanter til at tage lokale hensyn og udvise passende mådehold. Mens vi venter på det, er det muligt at gøre noget her og nu: Spørg din pensionskasse, hvordan de sikrer, at dine penge gør gavn for andre end dig selv. Pension Danmark og PKA har for eksempel investeret i et engelsk selskab, der hedder Silverstreet Capital, der er specialiseret i landbrugsinvesteringer i Afrika. Det ser ud til, at pengene er kanaliseret gennem IFU (Industrialiseringsfonden for Udviklingslande), som ikke er omfattet af loven om offentlighed i forvaltningen. Så hvad gør Pension Danmark og PKA helt præcist for at sikre, at dine penge gør gavn for også småbønder i udviklingslandene?

Neokolonisme, korruption, monokultur, fordrivelse af småbønder og fødevarerikkerhed er nogle af de centrale problemstillinger i forhold til landgrabbing - og emner, som diskuteres i temaet af dette nummer af Miljøsk.

Redaktionen

Nr. 62
december
2011

Udgiver

Miljøsk er et uafhængigt miljøtidsskrift, der udgives af Miljøbevægelsen NOAH. Miljøsk samler op på nyhedsmediernes debat og bidrager til den visionære diskussion om, hvilken vej udviklingen på miljøområdet kan og bør tage. Artikler i Miljøsk er ikke nødvendigvis udtryk for Miljøbevægelsen NOAHs holdning. Eftertryk er tilladt ved tydelig kildeangivelse.

Miljøbevægelsen NOAH,
Nørrebrogade 39, 1. Tv. 2200 København N,
Telefon 35 36 12 12, Fax: 35 36 12 17,
email: noah@noah.dk,
web: www.noah.dk
Find os også på Facebook

Redaktionen

Dan Boding-Jensen (ansv.), Nanna Kinch, Anders Kildegaard Knudsen, Jane Kofod, Berit Lypart og Karen Riisgaard

Layout

Mathias Krog Steffensen

Redaktions
komité

Henrik Wejding, Ann Vikkelso, Jens Hedelykke Pedersen, Ole Erik Hansen, Pernille Hagedorn Rasmussen og John Holten-Andersen

Abonnement
og løssalg

Miljøsk udkommer fire gange om året. Abonnement og løssalg ved henvendelse til NOAH på tlf. 35 36 12 12

Abonnement (4 numre)	195 kr.
Virksomheder, institutioner o.lign.	335 kr.
Løssalg (pr nummer)	50 kr.
Klassesæt á 30 sæt	250 kr.

Ældre numre kan købes så længe lager haves. Priserne er ekskl. porto og forsendelse.

Flytning og
reklamation

Meddelelse om flytning og reklamationer vedr. leveringen bedes rettet til NOAHs sekretariat.

Oplag

1200 stk.

Skriv for
Miljøsk

Miljøsk modtager gerne relevante artikler og kommentarer fra læserne. Kontakt redaktionen og få et eksemplar af vores skrivevejledning. Eftertryk er tilladt ved tydelig kildeangivelse.

Fotos

Shutterstock & Istockphoto

Miljøsk er mærket med FSC og det nordiske miljømærke Svanen.

INDHOLD

[TEMA] LANDGRABBING

- 4 **TEMA** -Jordspekulation - et moderne kapløb om adgang til ressourcer
- 9 **TEMA** -Danske pensionskasser i global jordspekulation
- 12 **TEMA** -Småbønder fordrives af agrospekulanter i Madagaskar
- 16 **TEMA** -Kampen om jord er stadig brutal i Honduras
- 17 **Artmoney**-plakat nr. 19
- 22 **TEMA** -Landgrabbing rimer på katastrofe
- 25 **TEMA** -Tanzanianske småbønder kender ikke egne rettigheder
- 29 **Roskilde Festival: Amokfest møder affaldssortering**
- 34 **EU på vej til at sige OK til skrappe hårfarvestoffer**